

Załącznik do Uchwały Nr
Sejmiku Województwa Pomorskiego
z dnia 2023 roku

**Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego
z organizacjami pozarządowymi na rok 2024**

Gdańsk, 2023

§ 1.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

1. Ilekroć w niniejszym Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2024, zwanym dalej „Programem”, jest mowa o:
 - 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹;
 - 2) organizacji pozarządowej/NGO – należy przez to rozumieć podmioty o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy;
 - 3) JST – należy przez to rozumieć jednostkę/ki samorządu terytorialnego;
 - 4) PROP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Organizacji Pozarządowych - zespół inicjatywno-konsultacyjno-opiniodawczy, reprezentujący organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego;
 - 5) PRDPP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego, radę o której mowa w art. 41a ust. 1 ustawy, powołaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego;
 - 6) PSCOP – należy przez to rozumieć Pomorską Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych;
 - 7) dotacji – należy przez to rozumieć dotację, o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawy;
 - 8) Komisji – należy przez to rozumieć Komisję Konkursową, o której mowa w art. 15 ust. 2a ustawy;
 - 9) charakterze ponadlokalnym zadania – należy przez to rozumieć zadanie o zasięgu lub znaczeniu regionalnym;
 - 10) EFS+ - należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Społeczny Plus;
 - 11) Samorządzie – należy przez to rozumieć Samorząd Województwa Pomorskiego;
 - 12) Sejmiku – należy przez to rozumieć Sejmik Województwa Pomorskiego;
 - 13) Zarządzie – należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Pomorskiego;
 - 14) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
 - 15) Pełnomocniku – należy przez to rozumieć Pełnomocnika Marszałka Województwa Pomorskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi;
 - 16) Strategii – należy przez to rozumieć Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030;
 - 17) OWES – należy przez to rozumieć Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej;
 - 18) Zespole Międzysektorowym – należy przez to rozumieć zespół inicjatywno-doradczy, powołany przez Zarząd Województwa Pomorskiego do współpracy przy opracowywaniu, monitoringu i ewaluacji Programów Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi;

¹ tekst jednolity: Dz. U. z 2023, poz. 571 z późn. zm.

- 19) FEP 2021-2027 – Program Operacyjny Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027.
2. Program będzie realizowany od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

§ 2.

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. **Celem głównym** współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi na rok 2024 jest wzmocnienie i maksymalne wykorzystanie potencjału obywatelskiego mieszkańców Pomorza wynikającego z ich zasobów i zaangażowania, opartego na wartościach, w tym zasadzie równego traktowania i dostępności poprzez rozwój powszechnego systemu wsparcia tworzonego przez i dla organizacji pozarządowych.
2. Cele szczegółowe współpracy, o której mowa w ust. 1, to:
 - 1) poprawa integracji sektora obywatelskiego oraz wzrost znaczenia i siły instytucjonalno - operacyjnej pomorskich organizacji pozarządowych, m.in. poprzez wzmocnienie działań na rzecz ich niezależności finansowej, poszerzenie sieci współpracy federacji, ciał dialogu społecznego oraz partnerstw;
 - 2) wzmocnianie kompetencji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej oraz społeczności lokalnych w zakresie dialogu obywatelskiego, procesu konsultacji społecznych oraz możliwości wymiany tej wiedzy, jak również w zakresie stosowania odpowiedzialnych zamówień publicznych;
 - 3) edukowanie w zakresie realizacji zadań publicznych oraz wspieranie potencjału organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na działania obywatelskie z różnych źródeł, w tym z funduszy europejskich w okresie programowania 2021-2027 zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
 - 4) wzmocnianie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy JST, NGO i biznesem poprzez wdrażanie nowych narzędzi współpracy wzmacniających działania NGO oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie ww. współpracy;
 - 5) ułatwienie mieszkańcom Pomorza dostępu do usług społecznych, w szczególności w sytuacjach nieprzewidzianych zdarzeń kryzysowych;
 - 6) tworzenie dla mieszkańców Pomorza warunków do aktywności obywatelskiej, zgodnie z zasadami równego traktowania.

§ 3

ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi, w tym z podmiotami ekonomii społecznej odbywa się zgodnie z zasadami:

- 1) pomocniczości – zgodnie z którą problemy winny być rozwiązywane na najniższym szczeblu organizacyjnym, o ile dysponuje on najlepszymi narzędziami do ich rozwiązania, z uwzględnieniem interwencjonizmu administracji w koniecznym wymiarze. Zakłada się,

że tylko wówczas osoby, których dana kwestia dotyczy, mają na nią największy wpływ;
- zasada ta jest jednocześnie gwarancją szerokiej partycypacji społeczności lokalnej w procesie decydowania i współzarządzania;

- 2) partnerstwa – co oznacza, że organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
- 3) efektywności – w myśl której Samorząd współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań społeczno-ekonomicznych, uwzględniając kryterium racjonalności i optymalizacji kosztów w wydawaniu środków publicznych;
- 4) jawności – u podstaw której leży obustronne zaufanie oraz dysponowanie prawdziwą i rzetelną wiedzą przez obie strony, która ma przyczynić się do tworzenia wysokiej wartości relacji. Według niej należy kształtować przejrzyste zasady współpracy, oparte na jednolitych dla wszystkich podmiotów równych, jawnych kryteriach i warunkach wyboru realizatorów zadań publicznych;
- 5) suwerenności stron – zgodnie z którą Samorząd respektuje odrębność i niezależność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznając ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracuje z organizacjami pozarządowymi;
- 6) uczciwej konkurencji – w świetle której, wszystkie podmioty mają takie same szanse w dostępie do realizacji zadań publicznych, udostępniają sobie wzajemnie pełną i prawdziwą informację na temat obszarów działania, które są istotne z punktu widzenia wspólnej realizacji zadań publicznych na rzecz Województwa Pomorskiego i jego mieszkańców;
- 7) dostępności – o której mowa w ustawie z dnia 5 września 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U.2020.1062 t.j.) oraz Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych;
- 8) równego traktowania – według której, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy są równi wobec prawa; wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne; nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny, co w praktyce oznacza, że współpraca i realizacja zadań odbywać się będzie niezależnie od wieku, płci, orientacji psychoseksualnej/tożsamości płciowej, stanu zdrowia/niepełnosprawności, wyznania/bezwyznaniowości, rasy/pochodzenia etnicznego i narodowego;
- 9) zrównoważonego rozwoju – to znaczy takiego, który odpowiada obecnym potrzebom ludzi bez ograniczania przyszłym pokoleniom możliwości do zaspokojenia swoich potrzeb.

§ 4.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY WSPÓŁPRACY

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi w roku 2024 obejmować będzie zadania o charakterze ponadlokalnym szczegółowo określone w § 5 Programu w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej;
- 4) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 6) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 7) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 8) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 9) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 10) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 11) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 12) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 13) turystyki i krajoznawstwa;
- 14) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 15) promocji i organizacji wolontariatu;
- 16) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 17) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 18) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w pkt. 1-34 ustawy;
- 19) działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2022 poz. 1812 i 2140).

§ 5.

PRIORYTETOWE ZADANIA PUBLICZNE

Priorytetowe zadania w zakresie współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi w 2024 roku.

1. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób:

- 1) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej poprzez łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów o charakterze ponadlokalnym na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych;

- 2) inspirowanie i promowanie nowych metod działań w zakresie aktywizacji i integracji osób starszych, w tym kombatanatów;
- 3) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie aktywizacji i integracji opiekunów osób zależnych oraz ich środowiska rodzinnego.

Odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

2. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- 1) organizowanie i prowadzenie ośrodka adopcyjnego.
Zadanie jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa zgodnie z art. 184 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej².

Odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

3. Ochrona i promocja zdrowia w tym działalności leczniczej:

- 1) inicjowanie oraz wspieranie inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz zdrowia mieszkańców województwa pomorskiego, w tym zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zdrowotnej, budowania świadomości zdrowotnej mieszkańców, zwiększania dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej, oraz podnoszenia jakości usług zdrowotnych w województwie;
- 2) włączanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do zespołów roboczych w obszarze zdrowia funkcjonujących przy Samorządzie Województwa Pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację: Departament Zdrowia;

- 3) propagowanie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska wśród mieszkańców województwa na rzecz ochrony zdrowia i życia.

Odpowiedzialny za realizację: Departament Środowiska i Rolnictwa.

4. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych:

- 1) budowanie wsparcia środowiskowego osób z niepełnosprawnościami poprzez rehabilitację zawodową i społeczną;
- 2) współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań;
- 3) współpraca na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami z organizacjami pozarządowymi działającymi na ich rzecz;
- 4) upowszechnianie „Standardu usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnością fizyczną” opracowanego w ramach projektu „Wypracowanie standardu i przeprowadzenie pilotażu w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnością fizyczną”;
- 5) upowszechnianie Standardu Minimum Osób z Niepełnosprawnościami w ramach partnerskiej współpracy w obszarze społeczno-gospodarczym z Obszarem Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot;
- 6) wspieranie kampanii informacyjnych dotyczących osób z niepełnosprawnościami.

² tekst jednolity: Dz. U. z 2023, poz. 1426 z późn. zm.

Odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

5. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy:

- 1) współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji działań na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych utratą pracy w ramach:
 - a) Pomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy (PORP). Umożliwianie uczestnictwa organizacjom pozarządowym w prowadzonych w ramach obserwatorium działaniach związanych z pozyskiwaniem i upowszechnianiem informacji dot. rynku pracy i gospodarki regionu oraz promowanie działań organizacji pozarządowych będących partnerami PORP z wykorzystaniem strony internetowej obserwatorium porp.pl,
 - b) Pomorskiego Systemu Poradnictwa Zawodowego (PSPZ). Umożliwianie uczestnictwa organizacjom pozarządowym w inicjatywach podejmowanych w ramach PSPZ, w szczególności poprzez wspólną organizację wydarzeń, seminariów, warsztatów ukierunkowanych na podnoszenie jakości, upowszechnianie i adaptacyjność poradnictwa zawodowego w regionie oraz wszelkie formy spotkań online,
 - c) Sieć EURES – Europejskich Służb Zatrudnienia (European Employment Services). Umożliwianie uczestnictwa organizacjom pozarządowym w inicjatywach i promocji działań EURES mające na celu pomoc polskim bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia za granicą na unijnym rynku pracy, jak również zapewnienie dostępu do informacji o warunkach życia i pracy w państwach członkowskich UE/EFTA;
- 2) współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się statutowo problematyką rynku pracy, które mają swoich przedstawicieli w Pomorskiej Wojewódzkiej Radzie Rynku Pracy, w ramach realizacji zadań Rady w obszarze regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich;
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach Pomorskiej Platformy Współpracy instytucji uczestniczących w pozyskiwaniu i obsłudze pracowników z zagranicy na regionalny rynek pracy. Identyfikacja wyzwań, wymiana informacji i podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz wysokiego standardu usług kierowanych do cudzoziemców podejmujących pracę na Pomorzu oraz pracodawców otwartych na zatrudnianie pracowników z zagranicy;
- 4) współpraca dotycząca polityki migracyjnej w ramach:
 - a) Zespołu Zadaniowego do spraw regionalnej polityki migracyjnej - działania w zakresie integracji ekonomicznej, kulturowo – społecznej, prawno – instytucjonalnej, tożsamościowej i przestrzennej,
 - b) Platformy Współpracy powołanej w ramach projektu EU-BELONG – działania mające na celu poprawę włączenia społeczno – ekonomicznego migrantów, poprzez usprawnienie wymiany doświadczeń i współpracy między regionami europejskimi;
- 5) współpraca w ramach Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, działającego na rzecz wspierania rozwoju ekonomii społecznej na zasadach

określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej. Wsparcie organizacji pozarządowych działających w sektorze ekonomii społecznej, zwłaszcza w zakresie aktywności zawodowej, powstawania i wsparcia przedsiębiorstw społecznych na rynku pracy;

- 6) współpraca na rzecz promocji zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez udział w pracach Kapituły Regionalnej Konkursu „Lodołamacze”;
- 7) przewodniczenie zespołowi roboczemu Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Seniorów: „Praca. Aktywny zawodowo senior” oraz współpraca w ramach PWRŚ. Inicjowanie, wspieranie i promowanie rozwiązań z zakresu polityki rynku pracy na rzecz osób starszych.

Odpowiedzialny za realizację: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku.

6. Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym:

- 1) upowszechnianie i promowanie polityki senioralnej oraz działalności seniorów;
- 2) wspieranie aktywności obywatelskiej i społecznej seniorów m.in. poprzez wzmacnianie i wspieranie działalności:
 - a) Gminnych Rad Seniorów,
 - b) Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Seniorów,
 - c) Pomorskiego Forum Rad Seniorów,
 - d) Pomorskiego Forum Uniwersytetów Trzeciego Wieku,
 - e) innych grup samoorganizujących się seniorów;
- 3) promowanie idei wolontariatu wśród osób starszych oraz inicjatyw międzypokoleniowych;
- 4) promocja dobrych praktyk przełamujących izolację społeczną;
- 5) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych.

Odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (wiodący),
Kancelaria Marszałka Województwa (wspierający).

7. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości:

- 1) podejmowanie działań na rzecz promocji gospodarczej regionu (w kontekście realizacji zobowiązania strategicznego z SRWP 2030, pn. Realizacja działań służących wzmacnianiu gospodarczej marki regionu, w tym wspieranie identyfikacji i rozpoznawalności tworzonych w województwie produktów i usług oraz działających w nim przedsiębiorstw);
- 2) pozyskiwanie talentów do regionu (w szczególności w kontekście działań na rzecz realizacji przedsięwzięcia strategicznego „Study in Pomorskie”, którego celem jest umiędzynarodowienie pomorskich ośrodków akademickich, poprawa ich konkurencyjności oraz wzmocnienie konkurencyjności regionu poprzez przyciągnięcie studentów zagranicznych i tworzenie dla nich jak najlepszych warunków do życia i studiowania w województwie pomorskim);

- 3) zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych;
- 4) podnoszenie wiedzy i świadomości mieszkańców w obszarze przedsiębiorczości; w szczególności rozwoju postaw przedsiębiorczych;
- 5) realizacja procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) oraz umacniania potencjału Partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ISP) oraz klastrów;
- 6) rozwój innowacyjności i wdrażanie nowych rozwiązań w praktyce gospodarczej (w szczególności z zakresu partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza oraz klastrów);
- 7) rozwój korytarza transportowego Bałtyk-Adriatyk oraz zapewnienia międzyregionalnej spójności planowania strategicznego i przestrzennego w strefie korytarza w Polsce;
- 8) monitoring sytuacji i potencjału rozwoju gospodarczego regionu województwa pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację: Departament Rozwoju Gospodarczego (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa/Referat Współpracy Międzynarodowej (wspierający);

- 9) wspieranie działań służących promowaniu żywności lokalnej i wysokiej jakości, postępowi biologicznemu i hodowlanemu w rolnictwie;

odpowiedzialny za realizację: Departament Środowiska i Rolnictwa.

8. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych:

- 1) wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi społeczne, w tym usługi aktywizacji i integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym migrantów;
- 2) wspieranie działań prowadzących do zapewnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w tym migrantom, praw szans i usług dostępnych wszystkim mieszkańcom regionu;
- 3) współpraca w ramach Zespołu Zadaniowego do spraw regionalnej polityki migracyjnej, który jest ciałem o charakterze opiniotwórczo-konsultacyjnym Zarządu, w kwestiach dotyczących koordynacji działań i podejmowania inicjatyw na rzecz wsparcia integracji imigrantów w województwie pomorskim;

odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej;

- 4) udział w pracach Pomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- 5) bieżąca współpraca z pomorskimi Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej;
- 6) organizowanie i współorganizowanie spotkań, seminariów, konferencji, mających na celu podniesienie i upowszechnienie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z EFS+;
- 7) propagowanie idei wielosektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem roli organizacji pozarządowych, w tym realizacji projektów partnerskich przez organizacje ubiegające się o wsparcie ze środków EFS+;

- 8) prowadzenie konsultacji w zakresie przygotowania wniosków aplikacyjnych projektów współfinansowanych ze środków EFS+;

odpowiedzialny za realizację: Departament Europejskiego Funduszu Społecznego;

- 9) udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej z partnerami regionalnymi województwa pomorskiego w zakresie statutowej działalności organizacji pozarządowych;

- 10) wspieranie regionalnej i międzynarodowej aktywności organizacji młodzieżowych;

odpowiedzialny za realizację: Kancelaria Marszałka Województwa/Referat Współpracy Międzynarodowej (wiodący), Departament Edukacji i Sportu (wspierający);

- 11) udział w realizacji i monitorowaniu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030;
- 12) współpraca w ramach regionalnej inicjatywy służącej wsparciu oddolnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych;
- 13) współpraca w ramach Pomorskiego Forum Terytorialnego (PFT), które jest ciałem o charakterze opiniodawczo-konsultacyjnym Zarządu Województwa Pomorskiego w kwestiach prowadzenia działań rozwojowych na poziomie regionalnym;
- 14) promocja dobrych rozwiązań przestrzennych na poziomie regionalnym i lokalnym, w ramach przedsięwzięcia strategicznego Pomorskie Laboratorium Przestrzeni;
- 15) współpraca w ramach sporządzanych analiz i studiów związanych z problemami zagospodarowania przestrzennego;
- 16) implementacja polityki przestrzennej województwa pomorskiego i prowadzenie Dialogu Terytorialnego;
- 17) działania na rzecz ochrony krajobrazu;
- 18) udział przedstawicieli branżowych organizacji pozarządowych w Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej;

odpowiedzialny za realizację: Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego oraz Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego;

- 19) wspieranie działalności pomorskich lokalnych grup działania (LGD) wdrażających strategię rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność;
- 20) wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez realizację zadań Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 tj.:
 - a) realizację projektów własnych Jednostki Regionalnej KSOW i Partnerów KSOW w ramach planu operacyjnego KSOW na lata 2024-2025 w zakresie dot. m.in. wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, zwiększenia udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i wsparciu finansowym, aktywizacji mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach

wiejskich (organizacja/udział w targach/ wystawach/ jarmarkach, organizacja/ udział konkursów, wizyt studyjnych, imprez plenerowych, organizacja szkoleń/warsztatów/seminariów);

odpowiedzialny za realizację: Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich;

- 21) udział w pracach Pomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- 22) organizowanie i współorganizowanie spotkań, seminariów, konferencji, mających na celu podniesienie i upowszechnienie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- 23) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Komitecie Monitorującym w ramach RPO WP 2014-2020 (do końca funkcjonowania Komitetu Monitorującego w ramach RPO WP);
- 24) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Komitecie Monitorującym Program FEP 2021-2027;
- 25) bezpłatne doradztwo i wsparcie merytoryczne oraz organizowanie szkoleń i warsztatów adresowanych do organizacji pozarządowych w zakresie środków europejskich;

odpowiedzialny za realizację: Departament Programów Regionalnych.

9. Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie:

- 1) wspieranie działań o charakterze ponadlokalnym, prowadzących do rozwoju kompetencji kluczowych, w szczególności społecznych i obywatelskich, uwzględniających m. in. różnorodność narodowościową, kulturową i etniczną, integrację i włączenie społeczne osób z doświadczeniem migracji oraz osób z niepełnosprawnościami.

Odpowiedzialny za realizację: Departament Edukacji i Sportu (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa (wpierający).

10. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

- 1) wspieranie zadań z zakresu kultury obejmujących:
 - a) przedsięwzięcia o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym służące podtrzymaniu i rozpowszechnianiu tradycji regionu Pomorza, w tym przedsięwzięcia o charakterze jubileuszowym,
 - b) przedsięwzięcia artystyczne o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, realizowane zgodnie z polityką kulturalną województwa pomorskiego i mające istotne znaczenie dla promocji kultury regionu w kraju i zagranicą,
 - c) promowanie dzieł twórców kultury województwa pomorskiego,
 - d) ochrona i rozwój kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego, w tym ochrona unikalnych, znikających zawodów i umiejętności artystycznych,

- e) propagowanie kultury mniejszości narodowych i etnicznych, budowanie świadomych postaw w tym zakresie, wzmacnianie społecznej akceptacji i otwartości na różnorodność kulturową,
 - f) przedsięwzięcia kulturalne mające na celu integrację imigrantów,
 - g) zachowanie, rozwój i promocja języka regionalnego,
 - h) wzbogacenie oferty w zakresie edukacji artystycznej i kulturalnej,
 - i) inicjatywy mające na celu doskonalenie form zarządzania i pozyskiwania funduszy krajowych i zagranicznych dla realizacji projektów kulturalnych regionu,
 - j) wspieranie systemu tworzenia monitoringu życia kulturalnego regionu,
 - k) badanie, dokumentowanie, popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytkach i dziedzictwie kulturowym regionu,
 - l) przedsięwzięcia promujące jubileusze i rocznice wskazane przez stosowne uchwały Sejmu, Senatu i Sejmiku Województwa Pomorskiego,
 - m) inicjatywy mające na celu prowadzenie szkoleń i warsztatów skierowanych do kadr kultury,
 - n) działania na rzecz tworzenia sieci partnerstw między podmiotami działającymi w obszarze kultury;
- 2) do priorytetowych zadań w zakresie współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi należy również podtrzymywanie współpracy merytorycznej ze związkami i stowarzyszeniami twórczymi (m.in. przy organizowaniu konkursów stypendialnych czy Pomorskiej Nagrody Artystycznej).

Odpowiedzialny za realizację: Departament Kultury (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa/ Referat Współpracy Międzynarodowej (wspierający).

11. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej:

- 1) wspieranie realizacji programów szkoleniowych i współzawodnictwa na szczeblu wojewódzkim w sporcie dzieci i młodzieży, w tym dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz szkoleń, współzawodnictwa i rehabilitacji w sporcie osób niepełnosprawnych, a także organizacja, prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie kultury fizycznej;
- 2) wspieranie organizacji imprez sportowych, konkursów, plebiscytów, szkoleń i konferencji o zasięgu ponadlokalnym w tym międzynarodowym;
- 3) współfinansowanie i współpraca ze związkami sportowymi, klubami sportowymi oraz innymi organizacjami pozarządowymi w organizowaniu imprez sportowych, konkursów, konferencji z zakresu kultury fizycznej;
- 4) wyróżnianie inicjatyw i działań promujących aktywność fizyczną, realizowanych poprzez podmioty z terenu województwa;
- 5) wspieranie i propagowanie realizacji programów, inicjatyw i innych działań aktywizujących mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie sportu powszechnego, w szczególności jako elementu tworzenia wspólnot i społeczności lokalnych;
- 6) realizacja dodatkowych pozalekcyjnych zajęć sportowych;

7) zakup sprzętu sportowego.

Odpowiedzialny za realizację: Departament Edukacji i Sportu (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa (wspierający).

12. Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego:

1) promocja potencjału turystyki regionu, jako dziedziny rozwoju gospodarczego województwa pomorskiego, w celu aktywizacji branży turystycznej, podniesienia konkurencyjności i innowacyjności oraz poprawy jakości oferty turystycznej i jej komercjalizacji;

odpowiedzialny za realizację – Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Departament Turystyki (wspierający);

2) ochrona zwierząt:

- a) konsultacje projektów Uchwał Sejmiku WP w sprawie ograniczenia populacji zwierząt z Polskim Związkiem Łowieckim oraz organizacjami społecznymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt,
- b) konsultacje projektów Uchwał Sejmiku WP w sprawie podziału województwa pomorskiego na obwody łowieckie oraz kategoryzacja obwodów łowieckich z Polskim Związkiem Łowieckim;

3) ochrona przyrody:

- a) wspieranie czynnych działań na rzecz ochrony bioróżnorodności,
- b) wspieranie czynnych działań na rzecz rodzimej przyrody poprzez walkę z gatunkami inwazyjnymi obcego pochodzenia,
- c) wspieranie zadań z zakresu edukacji przyrodniczej promującej wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i turystyczne parków krajobrazowych,
- d) wspieranie ochrony przyrody poprzez promowanie i wspomaganie seminariów, konkursów, publikacji, wystaw, festynów, turnusów ekologicznych, spotkań informacyjnych itp.;

4) zadania edukacyjne na rzecz kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa:

- a) wspieranie działań oraz kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa na rzecz klimatu,
- b) propagowanie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska wśród mieszkańców województwa, m.in. emisji do powietrza, emisji hałasu,
- c) promowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych oraz ulegających biodegradacji, w tym propagowanie ograniczenia stosowania opakowań jednorazowych i wykonanych z tworzyw sztucznych,
- d) promocja użytkowania produktów zawierających surowce pochodzące z odzysku,
- e) edukacja w zakresie przyczyn i skutków marnowania żywności,
- f) promowanie działań w kierunku niskoodpadowej gospodarki o obiegu zamkniętym;

- 5) wspieranie działań związanych z ukierunkowaniem ruchu turystycznego na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

Odpowiedzialny za realizację: Departament Środowiska i Rolnictwa, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych.

13. Turystyka i krajoznawstwo:

- 1) kształtowanie przestrzeni turystycznej poprzez:
 - a) wytyczanie, oznakowanie, utrzymanie i odnowienie pieszych i konnych szlaków turystycznych,
 - b) uzupełnienie szlaku turystycznego nowoczesnymi atrakcjami (np. aplikacje, geocaching, questy itp.);
- 2) wspieranie rozwoju produktów turystycznych jako atrakcyjnej całorocznej oferty turystycznej, poprzez tworzenie nowych lub rozwój istniejących produktów turystycznych w oparciu o:
 - a) kulturowe szlaki turystyczne, m. in. Szlak św. Jakuba, Szlak Kopernikowski, Szlak Zamków Gotyckich, Pomorski Szlak Cysterski,
 - b) wyróżniki dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu.

Odpowiedzialny za realizację: Departament Turystyki (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa/ Referat Współpracy Międzynarodowej (wspierający).

14. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami:

- 1) prowadzenie Regionalnego Punktu Kontaktowego dla Programów międzynarodowych – wspieranie podmiotów z województwa pomorskiego w aplikowaniu o środki programów UE, a także pomoc w przygotowaniu i realizacji projektów;
- 2) prowadzenie Regionalnego Punktu Kontaktowego dla Programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027 – wspieranie podmiotów z województwa pomorskiego, w tym NGO, w aplikowaniu o środki z programu, promocja programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027 w województwie pomorskim;
- 3) promocja programów międzynarodowych zarządzanych przez Komisję Europejską oraz programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego;
- 4) tworzenie jak najlepszego wizerunku regionu, poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych form promocji województwa pomorskiego, uwzględniając przy tym bieżące działania promocyjne innych podmiotów regionalnych, samorządowych, administracji rządowej i organizacji pozarządowych.

Odpowiedzialny za realizację: Kancelaria Marszałka Województwa (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa / Referat Współpracy Międzynarodowej (wspierający), Departament Rozwoju Gospodarczego (wspierający).

15. Promocja i organizacja wolontariatu:

- 1) promowanie idei wolontariatu i wspieranie działań wolontarystycznych pomorskich organizacji pozarządowych na poziomie wojewódzkim i międzynarodowym.

Odpowiedzialny za realizację: Pełnomocnik, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (wiodący), Kancelaria Marszałka Województwa / Referat Współpracy Międzynarodowej (wspierający).

16. Pomoc Polonii i Polakom za granicą

(zadanie realizowane będzie w zależności od sytuacji geopolitycznej wynikającej ze zbrojnej napaści Rosji na Ukrainę oraz z wypowiedzeniem umów z partnerskich):

- 1) współpraca z Polonią, która może stanowić pomost i istotny czynnik aktywizujący w kontaktach z poszczególnymi regionami;
- 2) wspieranie rozwoju tożsamości narodowej w środowiskach polonijnych.

Odpowiedzialny za realizację: Kancelaria Marszałka Województwa /Referat Współpracy Międzynarodowej.

17. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym z możliwością zastosowania trybu określonego w ustawie z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym:

- 1) realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych (w tym działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej, różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej, działań prowadzonych w świetlicach z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym) oraz działań terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień;
- 2) realizacja działań profilaktycznych adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi oraz działań edukacyjnych dla rodziców, opiekunów i wychowawców, zwiększających ich kompetencje w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, i szkód wynikających z używania środków psychoaktywnych;
- 3) realizacja rekomendowanych programów w zakresie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań w ramach „Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego”;
- 4) prowadzenie działań interwencyjnych oraz realizacja programów pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych i dla osób doświadczających przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym;
- 5) inicjowanie przedsięwzięć wspomagających osoby uzależnione od środków psychoaktywnych w utrzymaniu abstynencji, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- 6) edukacja, szkolenia dotyczące problemów Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS) i Poalkoholowego Uszkodzenia Płodu (FASD) oraz udzielanie pomocy dzieciom z FAS/FASD;

- 7) edukacja przyszłych kierowców w zakresie przeciwdziałania prowadzeniu pojazdów pod wpływem środków psychoaktywnych.

Odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

18. Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w art. 4. pkt. 1-34 ustawy:

- 1) wspieranie prowadzenia i rozwoju powiatowych Centrów Wsparcia dla pomorskich organizacji pozarządowych m.in. w zakresie usług doradczych, mentoringu, organizacji szkoleń i warsztatów oraz organizacji powiatowych spotkań sieciujących;
- 2) wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w pozyskiwaniu środków finansowych na projekty regionalne, w tym dofinansowanie wkładu własnego organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, realizujących projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych z zakresu zadań publicznych określonych w Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2024 w zakresie wzmocnienia aktywności obywatelskiej w obszarach: integracja i pomoc społeczna, rozwój wspólnot i społeczności lokalnych - wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi aktywizacji i integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; promocji i organizacji wolontariatu; działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. poz. 1812 i 2140);
- 3) wzmocnienie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy JST, NGO i biznesem poprzez wdrażanie nowych narzędzi współpracy wzmocniających działania NGO oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie ww. współpracy;
- 4) doskonalenie Pomorskiego Systemu Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, w tym poprzez działania na rzecz wzmocnienia i poszerzenia oferty pomorskich funduszy lokalnych, w tym m.in.: Fundusz Inicjowania Rozwoju, Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Pomorski Fundusz Młodzieżowy, Fundusz AKUMULATOR SPOŁECZNY;
- 5) prowadzenie systematycznych działań monitorujących i analitycznych w kontekście kondycji III sektora, współpracy międzysektorowej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie pomorskim;
- 6) współorganizowanie kampanii promocyjnych organizacji pozarządowych, w tym kampanii 1,5 %;
- 7) wzmocnianie form aktywności obywatelskiej i współzarządzania rozwojem lokalnym;
- 8) współredagowanie zakładki „organizacje pozarządowe” na stronie internetowej www.rops.pomorskie.eu zawierającej informacje dotyczące współpracy pomorskich organizacji z Samorządem, ważnych wydarzeń dot. trzeciego sektora;

- 9) promocja dobrych praktyk organizacji pozarządowych, w tym Nagroda Bursztynowego Mieczyka i Bursztynowego Katamaranu.

Odpowiedzialny za realizację: Pełnomocnik, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Kancelaria Marszałka Województwa.

19. Działalność na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. poz. 1812 i 2140)

- 1) animacja lokalna, polegająca na upowszechnianiu idei i zasad ekonomii społecznej, pobudzaniu aktywności społecznej w społecznościach lokalnych oraz inicjowaniu i rozwoju międzysektorowych partnerstw lokalnych;
- 2) upowszechnianie produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w szczególności poprzez organizację targów ekonomii społecznej oraz prowadzenia strony dedykowanej tematyce ekonomii społecznej: es.pomorskie.eu i FB;
- 3) wzmacnianie widoczności ekonomii społecznej w społecznościach lokalnych w tym angażowanie JST w działania na rzecz podmiotów ekonomii społecznej;
- 4) wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w dostosowywaniu się do zmian na rynku w tym wsparcie w „zielonej transformacji” i digitalizacji;
- 5) wsparcie działań reintegracyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwo społeczne, w tym wsparcia w tworzeniu planów reintegracyjnych;
- 6) wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego;
- 7) wzmacnianie potencjału kadrowego, finansowego i innowacyjnego podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz udzielania im wsparcia biznesowego;
- 8) współpraca z akredytowanymi ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej w ramach Pomorskiej Sieci OWES;
- 9) organizacja prac Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej;
- 10) rozwój marki Pomorska Ekonomia Społeczna.

Odpowiedzialny za realizację: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

§ 6.

WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Program jest finansowany z budżetu Województwa, budżetu państwa, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).
2. Planowana wysokość środków przeznaczonych na niżej wymienione priorytetowe zadania publiczne zlecane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert (w tym, w trybie art. 16a ustawy oraz art. 19a ustawy) kształtuje się następująco:

a) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;

- kwota zaplanowana na 2023 rok – 250 000 zł,
- kwota zaplanowana na 2024 rok – 250 000 zł,
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej poprzez łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów o charakterze ponadlokalnym na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych - 200 000 zł;
- inspirowanie i promowanie nowych metod działań w zakresie aktywizacji i integracji osób starszych, w tym kombatantów - 50 000 zł;

b) wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;

- kwota zaplanowana na 2023 rok – 600 000 zł,
- kwota zaplanowana na 2024 rok – 600 000 zł,

c) - prowadzenie ośrodka adopcyjnego (środki z budżetu państwa zostaną zabezpieczone w budżecie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach realizacji umów wieloletnich; zgodnie z treścią art. 154 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Marszałek Województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na co najmniej 5 lat).

Wysokość dotacji na realizację zadania publicznego będzie określana przez Zarząd Województwa Pomorskiego przed każdym kolejnym rokiem kalendarzowym wykonywania powierzonego zadania w aneksie do Umowy, po otrzymaniu przez Województwo Pomorskie informacji o wysokości dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej, ujętych w projekcie ustawy budżetowej na kolejny rok oraz po złożeniu przez Zleceniobiorcę harmonogramu działań i kosztorysu dokumentującego koszty realizacji zadania na kolejny rok kalendarzowy;

d) ochrona i promocja zdrowia w tym działalności leczniczej;

- kwota zaplanowana na 2023 rok – 180 000 zł,
- kwota zaplanowana na 2024 rok – 255 000 zł,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze zdrowia, w tym edukacji zdrowotnej;
- prowadzenie punktów konsultacyjno-diagnostycznych na terenie województwa pomorskiego;

e) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;

- kwota zaplanowana na 2023 rok – 1 100 000 zł,
- kwota zaplanowana na 2024 rok – 1 100 000 zł,
- budowanie wsparcia środowiskowego osób z niepełnosprawnościami poprzez rehabilitację zawodową i społeczną (wysokość dofinansowania uzależniona jest od wysokości środków otrzymanych w roku 2024 z PFRON; środki pochodzące z funduszu przeznaczone na realizację Programu zostaną określone w stosownej uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego);

- f) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok – 350 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok – 350 000 zł,
- upowszechnianie i promowanie polityki senioralnej oraz działalności seniorów;
- g) nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok – 131 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok – 140 000 zł;
- h) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok – 2 100 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok – 2 100 000 zł;
- i) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok – 5 056 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok – 5 056 000 zł,
- wspieranie realizacji programów szkoleniowych i współzawodnictwa na szczeblu wojewódzkim w sporcie dzieci i młodzieży, w tym dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz szkoleń, współzawodnictwa i rehabilitacji w sporcie osób niepełnosprawnych, a także organizacja, prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie kultury fizycznej;
- wspieranie organizacji imprez sportowych, konkursów, plebiscytów, szkoleń i konferencji o zasięgu ponadlokalnym w tym międzynarodowym;
- wspieranie i propagowanie realizacji programów, inicjatyw i innych działań aktywizujących mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie sportu powszechnego, w szczególności jako elementu tworzenia wspólnot i społeczności lokalnych;
- realizacja dodatkowych pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- zakup sprzętu sportowego;
- j) turystyka i krajoznawstwo;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok – 70 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok – 80 000 zł;
- k) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok – 300 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok – 250 000 zł;
- l) promocja i organizacja wolontariatu;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok - 200 000 zł,
 - kwota zaplanowana na 2024 rok - 200 000 zł;
- m) działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w § 4. pkt. 1-34 ustawy;**
- kwota zaplanowana na 2023 rok - 420 000 zł,

- kwota zaplanowana na 2024 rok - 420 000 zł;
- wspieranie prowadzenia i rozwoju powiatowych Centrów Wsparcia dla pomorskich organizacji pozarządowych m.in. w zakresie usług doradztwa, mentoringu, organizacji szkoleń i warsztatów oraz organizacji powiatowych spotkań sieciujących - 220 000 zł;
- wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w pozyskiwaniu środków finansowych na projekty regionalne, w tym dofinansowanie wkładu własnego organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, realizujących projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych z zakresu zadań publicznych określonych w Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2024 w zakresie wzmacniania aktywności obywatelskiej w obszarach: integracja i pomoc społeczna; rozwój wspólnot i społeczności lokalnych - wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi aktywizacji i integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym; promocji i organizacji wolontariatu; działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. poz. 1812 i 2140) – 100 000 zł;
- wzmacnianie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami, organizacjami pozarządowymi i biznesem poprzez wdrażanie nowych narzędzi współpracy wzmacniających działania organizacji pozarządowych oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie ww. współpracy – 100 000 zł;

n) działalność na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych:

- kwota zaplanowana na 2024 rok – 200 000 zł;
 - wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w dostosowywaniu się do zmian na rynku w tym wsparcie w „zielonej transformacji” i digitalizacji;
 - wsparcie działań reintegracyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwo społeczne, w tym wsparcia w tworzeniu planów reintegracyjnych.
3. Planowana wysokość środków przeznaczonych na prowadzenie systematycznych działań monitorujących i analitycznych w kontekście kondycji III sektora, współpracy międzysektorowej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie pomorskim wynosi 25 000 zł.
 4. Planowana wysokość środków przeznaczona na finansowanie Programu z budżetu Województwa określona zostanie w budżecie Województwa na rok 2024 i zgodnie z prognozą przedłożoną Zarządowi wynosić będzie 9 926 000 zł oraz 1 100 000 zł PFRON.

5. Środki mogą w ciągu roku budżetowego zostać zwiększone lub zmniejszone w zależności od sytuacji finansowej Województwa.
6. Zlecenie realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków Samorządu jest realizowane zgodnie z normą art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 5 września 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U.2022 poz. 2240) oraz Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

§ 7.

FORMY WSPÓŁPRACY

1. Współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy lub pozafinansowy.
2. Współpraca finansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach i w trybach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach, w tym w:
 - 1) ustawie w formie:
 - a) powierzenia wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
 - b) wspierania wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
3. Powierzenie i wsparcie przez Województwo realizacji zadań publicznych przez organizacje może mieć charakter umowy wieloletniej, zawartej na czas określony. Umowy te mogą być aneksowane każdego roku po zabezpieczeniu w budżecie województwa środków finansowych na realizację zadań publicznych.
4. Współpraca pozafinansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących formach:
 - 1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań oraz promowanie działalności organizacji i współpracy z Samorządem poprzez publikowanie na stronach internetowych Samorządu oraz na portalu regionalnym ważnych informacji, dotyczących zarówno działań samorządu, jak i organizacji pozarządowych, w tym informacji o planowanych posiedzeniach Komisji Sejmiku, na których dyskutowane będą projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych a także wydarzeń wynikających z realizowanych zadań publicznych;
 - 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, dotyczących szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej;
 - 3) konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy z PRDPP;
 - 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym;

- 5) realizację wspólnych przedsięwzięć, w tym:
 - a) organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, warsztatów, sesji, debat, festiwali,
 - b) spektakli, konkursów, wystaw, plenerów, przeglądów, zawodów, imprez,
 - c) współpraca przy świadczeniu usług na rzecz lokalnej społeczności,
 - d) otwarte spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu dotyczące bieżących problemów i potrzeb mieszkańców Województwa,
 - e) projektów partnerskich;
 - 6) obejmowanie patronatem Marszałka wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
 - 7) spotkania i konsultacje organizacji pozarządowych z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa za realizację zadań w poszczególnych sferach zadań publicznych;
 - 8) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy organizacji pozarządowych w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej, w szczególności z partnerami o podobnym działaniu w regionach partnerskich;
 - 9) udostępnienie sal mieszczących się w siedzibie Urzędu, z przeznaczeniem na organizację przedsięwzięć związanych ze statutową działalnością organizacji pozarządowych zgodnie z obowiązującą uchwałą Zarządu;
 - 10) nieodpłatne przekazanie pomorskim organizacjom pozarządowym w ramach posiadanych zasobów sprzętu komputerowego (komputerów stacjonarnych) na realizację zadań publicznych;
 - 11) wspólne diagnozowanie problemów i potrzeb organizacji pozarządowych w województwie pomorskim;
 - 12) umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju³ oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020⁴ i porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 39 ust.1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027⁵.
5. Współpraca może odbywać się z zastosowaniem mechanizmu regrantingu, w ramach którego współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi będzie się odbywać na zasadach opisanych w ustawie oraz w Wieloletnim Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025.
 6. Współpraca może odbywać się poprzez realizację inicjatyw lokalnych na zasadach określonych w ustawie.

³ tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1259

⁴ tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r. poz. 818

⁵ tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 1079

§ 8.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Partnerami uczestniczącymi w realizacji Programu są:
 - 1) Sejmik;
 - 2) Zarząd;
 - 3) departamenty Urzędu;
 - 4) jednostki organizacyjne podległe Samorządowi;
 - 5) PRDPP;
 - 6) PROP;
 - 7) PS COP;
 - 8) Zespół Międzysektorowy;
 - 9) Pełnomocnik;
 - 10) organizacje pozarządowe.
2. Za monitorowanie sposobu realizacji Programu odpowiada Pełnomocnik.
3. Metodami i narzędziami wykorzystywanymi w monitorowaniu będą:
 - 1) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez organizacje pozarządowe;
 - 2) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez departamenty Urzędu.

§ 9.

TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI KONKURSOWYCH DO OPINIOWANIA OFERT W OTWARTYCH KONKURSACH OFERT

1. Zarząd, uchwałą w sprawie określenia założeń budżetowych oraz organizacji prac nad projektem budżetu województwa pomorskiego na 2024 rok, wskazuje departamenty organizujące konkursy.
2. Za treść i formę ogłoszenia o konkursie oraz powołanie i prace Komisji, których zadaniem jest opiniowanie ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych w poszczególnych zakresach, odpowiedzialne są właściwe merytorycznie departamenty Urzędu.
3. Po uchwaleniu Programu przez Sejmik, Pełnomocnik zamieszcza na stronie internetowej Samorządu informację o możliwości wskazania przez organizacje pozarządowe kandydatów na członków poszczególnych Komisji.
4. Pełnomocnik przekaże listę kandydatów na członków Komisji do departamentów odpowiedzialnych za powołanie i prace poszczególnych Komisji.
5. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, jeżeli:
 - 1) żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej, lub
 - 2) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej, lub
 - 3) wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie art. 15 ust. 2d lub art. 15 ust. 2f ustawy.
6. Zarząd w drodze uchwały:
 - 1) ogłasza otwarte konkursy ofert;

- 2) powołuje Komisje, wskazując Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Komisji.
7. W skład Komisji wchodzi:
 - 1) 3 przedstawicieli Zarządu;
 - 2) 3 przedstawicieli organizacji pozarządowych, zgodnie z art. 15 ust. 2d ustawy.
8. Pracami Komisji kieruje Przewodniczący Komisji lub Wiceprzewodniczący (w przypadku nieobecności Przewodniczącego).
9. Obowiązki Przewodniczącego Komisji:
 - 1) określenie oraz powiadomienie członków Komisji o formie, terminie i miejscu posiedzenia Komisji (dopuszcza się formę obiegową on-line lub zdalną z wykorzystaniem dostępnych komunikatorów);
 - 2) prowadzenie posiedzeń Komisji;
 - 3) informowanie członków Komisji o odpowiedzialności w przypadku naruszenia przepisów dotyczących prac Komisji.
10. Obowiązki członków Komisji:
 - 1) rzetelne i obiektywne wykonywanie powierzonych im czynności, kierując się wyłącznie przepisami prawa, wiedzą i doświadczeniem;
 - 2) czynny udział w pracach Komisji;
 - 3) niezwłoczne informowanie Przewodniczącego o okolicznościach uniemożliwiających wykonywanie obowiązków członka Komisji.
11. Prawa członków Komisji:
 - 1) uczestnictwo we wszystkich pracach Komisji;
 - 2) wgląd do dokumentów związanych z pracą Komisji.
12. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy zapewniają:
 - 1) obsługę techniczno-organizacyjną Komisji;
 - 2) organizowanie w porozumieniu z Przewodniczącym posiedzeń Komisji;
 - 3) prowadzenie korespondencji w zakresie zleconym przez Przewodniczącego;
 - 4) sporządzanie protokołów z posiedzeń Komisji, jak również innych dokumentów związanych z pracą Komisji.
13. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy ustalają kryteria formalne i merytoryczne oceny ofert konkursowych oraz opracowują „kartę oceny” jako narzędzie służące do oceny wniosków. Wnioskom o realizację zadania publicznego przyznawane są punkty w obrębie każdego z ustalonych kryteriów oceny, które są następnie sumowane. Jest to podstawa do ustalenia kolejności (hierarchizacji) dofinansowania realizacji zadań.
14. Celem działania Komisji jest:
 - 1) weryfikacja wyników oceny formalnej ofert dokonanej przez departament merytoryczny z której sporządzany jest protokół,
 - 2) ocena merytoryczna oferty spełniających kryteria formalne na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu konkursowym,
 - 3) przedstawienie propozycji wysokości podziału środków finansowych na poszczególne oferty.
15. Tryb pracy Komisji:

- 1) Komisja może pracować w systemie elektronicznego naboru wniosków wskazanego w ogłoszeniu o konkursie jak również na posiedzeniach w siedzibie Urzędu;
 - 2) obrady odbywają się w obecności co najmniej połowy składu Komisji;
 - 3) Komisja podejmuje rozstrzygnięcia zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego, a w razie jego nieobecności - Wiceprzewodniczącego;
 - 4) z obrad Komisji sporządza się protokół, z którym zapoznają się wszyscy członkowie uczestniczący w pracach Komisji. Protokół podpisuje Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący w jego zastępstwie.
16. Decyzję w sprawie zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, podejmuje w formie uchwały Zarząd, w oparciu o opinię Komisji.

§ 10.

SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Za sposób oceny realizacji Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik, który w tym zakresie będzie współpracował z PRDPP i PROP.
2. Narzędziami wykorzystywanymi w ocenie Programu będą:
 - 1) kwestionariusz ankiety skierowany do departamentów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i działań wymienionych w Programie;
 - 2) analiza dokumentów składanych przez: organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, departamenty Urzędu zaangażowane w realizację zadań Programu;
 - 3) monitorowanie działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i Samorząd.
3. Ustala się między innymi następujące wskaźniki efektywności Programu:
 - 1) szacunkowa liczba odbiorców realizowanych zadań publicznych;
 - 2) liczba organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne w oparciu o dotacje przekazywane przez Samorząd na podstawie ustawy oraz przepisów ustaw, o których mowa w § 7 ust 2;
 - 3) wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu województwa na realizację tych zadań;
 - 4) liczba i różnorodność zadań publicznych realizowanych przy współpracy Samorządu Województwa i organizacji pozarządowych;
 - 5) liczba przedsięwzięć, którym udzielono patronatów Marszałka Województwa Pomorskiego.
4. Wnioski z realizacji Programu będą wykorzystane przy tworzeniu Programu na rok 2025 i w latach następnych.
5. W terminie do dnia 31 maja 2025 roku Zarząd przedłoży Sejmikowi sprawozdanie z realizacji Programu.

§ 11.

INFORMACJE O SPOSOBIE TWORZENIA PROGRAMU ORAZ O PRZEBIEGU KONSULTACJI

1. Za opracowanie Programu odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Zespół Międzysektorowy wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej do dnia 15 września 2023 roku przygotował projekt Programu. Projekt był tworzony również przy współpracy z departamentami Urzędu oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy. Następnie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zgodnie z § 12 ust. 2 załącznika do Uchwały 600/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2023 opracował projekt Programu z zachowaniem terminu do 15 września 2023 r.
2. Zgodnie z obowiązującą Uchwałą Sejmiku dotyczącą sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego w terminie od dnia 3 października 2023 r. do 18 października 2023 r. przeprowadzono z organizacjami pozarządowymi konsultacje pisemne za pośrednictwem poczty elektronicznej. Informacje o przeprowadzeniu konsultacji wraz z projektem Programu zamieszczone zostały na stronie internetowej Samorządu, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu. Ponadto Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku został przedłożony w formie pisemnej PRDPP, która pozytywnie zaopiniowała projekt.
3. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wraz z Pełnomocnikiem przedłożyli Zarządowi projekt Programu wraz ze sprawozdaniem z konsultacji. Sprawozdanie z konsultacji zostało również zamieszczone na stronie internetowej Samorządu.
4. Zarząd przedstawił Sejmikowi sprawozdanie z konsultacji wraz z projektem uchwały będącej przedmiotem konsultacji, załączając jednocześnie własne stanowisko odnośnie uzyskanych opinii oraz pisemną opinię PRDPP.

§ 12.

OPRACOWANIE PROJEKTU PROGRAMU NA 2025 ROK

1. Projekt Programu na 2025 rok opracowywany zostanie przez Zespół Międzysektorowy przy współpracy z departamentami Urzędu oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy w Gdańsku.
2. Ostatecznie projekt Programu na rok 2025 opracowany zostanie przez Pełnomocnika najpóźniej do dnia 15 września 2024 roku, a następnie będzie podlegał konsultacjom z organizacjami pozarządowymi zgodnie z uchwałą Sejmiku, o której mowa w § 11 ust. 2, z PRDPP lub organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.
3. Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku zostanie przedłożony do zaopiniowania w formie pisemnej PRDPP.